

Paraciclisme: estudi sobre els processos d'integració en l'àmbit internacional

Para-cycling: Study of the Integration Processes on an International Level

JAVIER PÉREZ-TEJERO

Centre d'Estudis sobre Esport Inclusiu (CEDI)
Facultat de Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport - INEF
Universidad Politécnica de Madrid (Espanya)

MARÍA BLASCO-YAGO

Esport Paralímpic
Consell Superior d'Esports (Espanya)

JAVIER GONZÁLEZ-LÁZARO

Comitè Paralímpic Espanyol

JUAN JOSÉ GARCÍA-HERNÁNDEZ

JAVIER SOTO-REY

JAVIER COTERÓN

Centre d'Estudis sobre Esport Inclusiu (CEDI)
Facultat de Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport - INEF
Universidad Politécnica de Madrid (Espanya)

Autor per a la correspondència

Javier Pérez-Tejero
j.perez@upm.es

Resum

El paraciclisme o ciclisme adaptat és una de les primeres modalitats esportives adaptades integrades en la federació internacional de l'esport corresponent. Aquest esport és un bon exemple a l'hora d'estudiar els processos d'integració en les federacions uniesportives. L'objectiu de l'estudi és analitzar el grau d'implantació d'aquests processos en el ciclisme en l'àmbit internacional i conèixer els indicadors concrets que el caracteritzen. L'estudi es va dur a terme en el Campionat del Món de Paraciclisme en ruta, disputat a Baie-Comeau (Canadà, 2010). Van participar-hi 13 països. Es va administrar un qüestionari ad hoc de 20 preguntes a un representant qualificat de cada expedició, que avaluava els àmbits de gestió, necessitats, aspectes clau i opinió sobre els processos d'integració del ciclisme al seu país. En el 61,5 % dels països estudiats era la federació nacional de ciclisme qui gestionava el ciclisme adaptat, encara que només el 30 % tenen totes les competències transferides a les federacions uniesportives. Les discapacitats menys integrades van ser l'auditiva i la intel·lectual. Els aspectes més valorats en els processos van ser la determinació de normatives específiques, la formació de tècnics esportius, l'existència d'una institució garant dels processos i el suport econòmic específic. El procés d'integració va ser avaluat de forma molt positiva pel 87,5 % dels enquestats: fins i tot sembla derivar en un augment del nombre de llicències i del rendiment esportiu. Aquests indicadors poden ser extrapolables a altres esports i útils per afavorir els processos d'integració al nostre país.

Paraules clau: paraciclisme, ciclisme adaptat, integració, competició, discapacitat

Abstract

Para-cycling: Study of the Integration Processes on an International Level

Para-cycling (or adapted cycling) is one of the first integrated and adapted sports modalities in the international federation of their respective sport. This sport is a good example when studying the integration processes in single sport federations. The aim of the study is to analyse the degree of implementation of these processes in international cycling and identify specific indicators that characterize it. The study was conducted at the Para-cycling World Championships en route to Baie-Comeau (Canada, 2010). 13 countries participated. An ad hoc questionnaire containing 20 questions was provided to a qualified representative of each dispatch, who assessed the areas of management, needs, and opinions on integration processes in cycling in their countries. In 61.5% of the countries studied it was the national cycling federation who managed adapted cycling, but only 30% of them have all the powers transferred to single sport federations. Hearing and intellectual disabilities were the least integrated disabilities. The most valued aspects of the process were the determination of specific regulations, training of sport coaches, and the existence of an institution that is the guardian of processes and specific financial support. The integration process was evaluated very positively by the 87.5% of respondents: it even seems to lead to an increase in the number of licenses and sports performance. These indicators can be extrapolated to other sports and might be helpful in promoting integration processes in our country.

Keywords: para-cycling, adapted cycling, integration, competition, disability

Introducció

La integració dels esports per a persones amb discapacitat en les estructures federatives uniesportives és una de les línies prioritàries establertes pel Comitè Paralímpic Internacional (IPC). L'IPC, en la seva Assemblea Extraordinària celebrada al Caire el 2004, va aprovar la Direcció Estratègica destinada a afavorir una integració efectiva (Montalvo, 2011). I encara més, la mateixa missió i visió de l'IPC promouen en el seu ideari els processos d'integració: "promoure l'autonomia de cada esport paralímpic, ja sigui com una part integral del moviment internacional d'esport per a atletes sense discapacitat o com una organització esportiva independent, assegurant en tot moment la protecció i la preservació de la seva pròpia identitat" (IPC, 2004, p. 2). Posteriorment, es va establir com a límit el 31 de març de 2009 perquè les federacions uniesportives internacionals marquessin una data d'integració dels esports paralímpics. Segons el mateix pla estratègic de l'IPC (2010), aquest procés haurà de concloure's abans de 31 de desembre de 2016. És necessari indicar que aquesta recomanació es refereix als esports dins el paraigua paralímpic i no a la resta d'esports adaptats, encara que s'entén que aquells són la referència que s'ha de seguir. Podem definir la integració esportiva com el procés pel qual una modalitat esportiva passa de ser gestionada per una federació multiesportiva de persones amb discapacitat a ser-ho per la federació uniesportiva corresponent que, a partir d'aquest moment, gestiona i organitza les competicions dels esportistes amb discapacitat. A Espanya el procés d'integració ha passat d'una situació d'indefinió a un procés de regulació contemplat en l'article 34 de la Llei 10/1990, i és la primera vegada que aquesta situació es planteja normativament de manera oficial al nostre país (Jofre, 2011; Landaberea, 2011; Sagarra, 2011).

En l'àmbit internacional el procés s'ha culminat ja en les disciplines d'hípica, ciclisme, cúrling, rem, tennis, tennis de taula, tir amb arc, vela, bàdminton, piragüisme, taekwondo, triatló, activitats subaquàtiques, esquí aquàtic i karate (González, 2007; Jofre, 2011; Montalvo, 2011). L'handbol culminarà pròximament el procés. D'altra banda, hi ha quatre federacions internacionals específiques d'esports per a persones amb discapacitats, que són la de bitlles (International Bowls for the Disabled - IBD), basquetbol en cadira de rodes (International Wheelchair Basketball Federation - IWBF), voleibol assegut (World Organization Volleyball for Disabled - WOVD) i rugbi amb cadira de rodes (Internacional Wheelchair Rugby Federation - IWRF).

Aquesta situació planteja nous interrogants en el procés d'integració en l'àmbit internacional.

No obstant això, la integració ha de produir-se també en l'àmbit nacional. En els diversos països hi ha una gran varietat de situacions en funció de la seva estructura esportiva i associativa, de les seves polítiques esportives, dels comitès olímpics/paralímpics nacionals i de les federacions esportives. Cal destacar el cas de Noruega, pionera en el desenvolupament d'aquests processos. El 1997 va realitzar la integració de tots els esports adaptats en l'estructura de les federacions uniesportives, no sense dificultats, i actualment existeix una única Federació d'Esport de Discapacitats per als esports que són específics de persones amb discapacitat i que no practica la resta de la població (Sørensen & Kahrs, 2006).

A Espanya, actualment, el ciclisme, l'hípica, el rem, el piragüisme, el triatló, el tennis de taula, el taekwondo i la vela estan integrats dins les federacions esportives espanyoles específiques, mentre que el tennis, l'escalada i el tir amb arc es troben en procés d'integració o ja disposen d'estructures que van en pro de la integració, com el golf, que té un comitè des de l'any 2007.

El paraciclisme sol posar-se com a exemple d'esport integrat. No en va ha estat una de les primeres modalitats esportives que s'han integrat en la seva federació esportiva internacional corresponent: la Unió Ciclista Internacional (UCI). Aquesta ha estat, doncs, una de les primeres federacions internacionals a gestionar i desenvolupar l'esport per a esportistes amb discapacitat i sense. Pel que fa al cas, va ser determinant l'acord signat el 2002 entre la UCI i l'IPC, pel qual la primera es va comprometre a afegir una secció de ciclisme adaptat en la seva estructura, incloure proves d'aquesta modalitat en el seu calendari de competició, formar comissaris per a aquestes competicions, i organitzar el Campionat del Món IPC de ciclisme el 2006 (International Cycling Union, 2006; Philie, 2011). Així mateix, al febrer de 2007 se signa el traspàs total de la gestió d'aquest esport a la UCI i el seu president convoca la primera reunió de la Comissió de Paraciclisme de la UCI aquest mateix any (Philie, 2011).

Des de 2007, la UCI considera el ciclisme adaptat com una més de les seves disciplines del ciclisme en relació amb reglaments, calendaris, rànquings i organització de campionats i copes del món amb certificacions de rècord. Per acord entre IPC i UCI, a partir de l'1 de gener de 2009 les federacions nacionals de ciclisme

haurien de ser els únics interlocutors per a la gestió i el desenvolupament del ciclisme adaptat, amb l'excepció dels Jocs Paralímpics, on aquest esport és competència de l'IPC (International Cycling Union, 2011).

A Espanya, la Reial Federació Espanyola de Ciclisme, el Consell Superior d'Esports, el Comitè Paralímpic Espanyol i les federacions espanyoles d'esports per a persones amb discapacitat treballen de manera conjunta en el traspàs de competències des de les federacions multiesportives (de persones amb discapacitat) fins a les uniesportives. En procediments de la complexitat dels descrits, que impliquen accions coordinades de diverses institucions en els àmbits nacional i transnacional, és important fer avaluacions periòdiques per detectar les variables que puguin estar facilitant o dificultant el seu correcte desenvolupament i poder fer modificacions adequades per aconseguir la consecució dels objectius previstos. A més a més, atès que el ciclisme ha estat pioner en la integració en l'àmbit internacional, l'anàlisi del seu procés pot servir de model per a altres esports que encara no estan integrats.

Pel que fa al cas, l'objectiu d'aquest estudi és conèixer el grau d'implantació dels processos d'integració del ciclisme en diversos països i analitzar les variables que puguin estar condicionant el seu desenvolupament. El context d'estudi va ser el Campionat del Món de ciclisme adaptat en carretera disputat a Baie-Comeau (Canadà) entre el 19 i 22 d'agost de 2010.

Metodologia

L'estudi, avalat per la UCI, va ser desenvolupat durant l'esmentat campionat. L'objectiu i el qüestionari per administrar van ser presentats a totes les delegacions dels països participants en la reunió tècnica prèvia a la competició, per part de la persona responsable del paraciclisme a la UCI, la qual cosa dona una idea del compromís d'aquesta institució amb el present estudi. El qüestionari, redactat en espanyol, va ser traduït a l'anglès i francès, revisat abans per especialistes en aquest tema i administrat directament per dos integrants de l'equip investigador. Per emplenar-lo, es va contactar amb els caps de missió o seleccionadors nacionals dels països indicats; quan alguna de les figures anteriors no va poder respondre al qüestionari, aquest va ser contestat per la persona amb major responsabilitat tècnica i coneixement de la situació del seu esport en les expedicions de cada país.

Mostra

La mostra inicial va estar composta pels 40 països participants en l'esmentat campionat. Es va excloure Espanya perquè la seva posició ja era coneguda pels investigadors. Dels 39 països restants, 13 finalment van participar en l'estudi responnent al qüestionari: Portugal, Dinamarca, Holanda, Itàlia, Mèxic, Austràlia, Gran Bretanya, Sud-àfrica, Estats Units, Canadà, Irlanda, França i Brasil. Aquests països són, en la seva gran majoria, aquells que ocupen els llocs més alts del rànquing UCI. Mostra d'això és el medaller del Campionat del Món del 2010, en el qual es va desenvolupar l'estudi i que es representa a la *taula 1*. Per país, les 13 persones que van respondre al qüestionari exercien el seu treball des de feia una mitjana de 4 anys i un mes ($DE = 3$ anys i 6 mesos).

Instrument

Davant la inexistència en la bibliografia d'una eina que valori els processos d'integració en el ciclisme adaptat, un equip d'experts del Consell Superior d'Esports, el Comitè Paralímpic Espanyol i el Centre d'Estudis sobre Esport Inclusiu van dissenyar un qüestionari ad hoc tenint en compte les recomanacions de la UCI per al desplegament del ciclisme adaptat (International Cycling Union, 2006): incloure els campionats per a persones amb discapacitat dins el calendari de la UCI; saber si les federacions nacionals de ciclisme han integrat les

| Lloc medaller | País | Or | Argent | Bronze | Total |
|---------------|---------------|----|--------|--------|-------|
| 2 | Estats Units | 6 | 2 | 4 | 12 |
| 3 | Gran Bretanya | 6 | 0 | 1 | 7 |
| 4 | Itàlia | 4 | 4 | 4 | 12 |
| 6 | Canadà | 3 | 2 | 5 | 10 |
| 7 | França | 3 | 5 | 1 | 9 |
| 8 | Espanya* | 2 | 6 | 2 | 10 |
| 9 | Austràlia | 2 | 2 | 1 | 5 |
| 12 | Holanda | 1 | 2 | 0 | 3 |
| 13 | Brasil | 1 | 1 | 2 | 4 |
| 16 | Irlanda | 1 | 0 | 0 | 1 |
| 17 | Sud-àfrica | 0 | 2 | 0 | 2 |
| 22 | Dinamarca | 0 | 0 | 2 | 2 |
| 27 | Mèxic | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 35 | Portugal | 0 | 0 | 0 | 0 |

* S'indica el resultat d'Espanya com a referència, ja que no va participar en el present estudi.

Taula 1

Països participants en l'estudi i rànquing obtingut en el campionat del món de paraciclisme en ruta celebrat a Baie-Comeau (Canadà, 2010)

competicions de persones amb discapacitat; saber si la integració del ciclisme adaptat suposa un augment del nombre de llicències; conèixer les fonts de finançament d'aquest procés. També es van tenir en compte les conclusions de la I Conferència Nacional d'Esport Adaptat celebrada el 2009 (Pérez i Sanz, 2011): conèixer si es tracta igual els esportistes amb discapacitat i sense, si hi ha promoció esportiva, si hi ha formació específica per als tècnics o si les competències han estat transferides. Amb aquesta eina es pretén conèixer les necessitats d'esportistes, tècnics, formació, mitjans disponibles i criteris per a la integració del ciclisme en la federació uniesportiva de referència.

El qüestionari està compost per 20 preguntes, amb el format següent: quinze preguntes obertes, dues de valoració tipus Likert d'1 a 5 (1: gens d'acord, 5: completament d'acord), una de resposta única, una de resposta Sí/No i una de resposta a cada ítem. Precedint a les preguntes, l'enquetat havia d'omplir un apartat de dades referides al país i la seva experiència professional. Una descripció més detallada de l'instrument pot consultar-se en Soto, Blasco, González i Pérez (2011). Dins el qüestionari es diferencien quatre blocs:

- **Bloc 1: gestió del ciclisme adaptat en l'àmbit nacional.** Consta de 6 preguntes que fan referència al grau d'integració, paper de les federacions de persones amb discapacitat, tipus de discapacitat

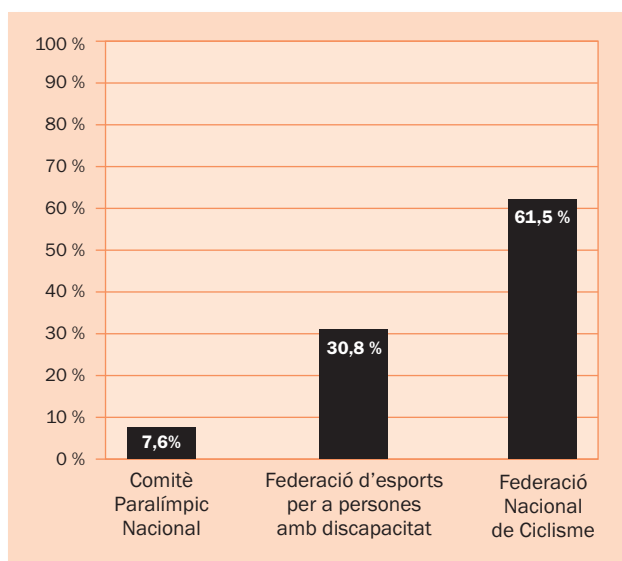


Figura 1

Entitats que gestionen el ciclisme adaptat en els països enquestats

gestionats per la federació uniesportiva i canvis legislatius.

- **Bloc 2: percepció general del procés d'integració del ciclisme al país.** Consta de 3 preguntes referents als canvis produïts pel procés d'integració.
- **Bloc 3: determinació de rols i necessitats.** Consta de 6 preguntes referents a governs i comitès paralímpics nacionals, federacions nacionals i esportistes.
- **Bloc 4: aspectes clau en els processos d'integració de l'esport adaptat al país.** Consta de 5 preguntes referents a la valoració ideal i actual dels criteris bàsics dels processos d'integració i relació amb augment de practicants i millora del rendiment esportiu en l'àmbit internacional.

Quant a l'anàlisi de resultats, com que és un estudi de tipus descriptiu, es va fer una anàlisi de freqüències per a les preguntes tancades i una codificació i categorització de les preguntes obertes que permetés matisar l'anàlisi d'estadístics. Per a la recollida i tractament de dades es va utilitzar el programa Microsoft Excel[®] 2007.

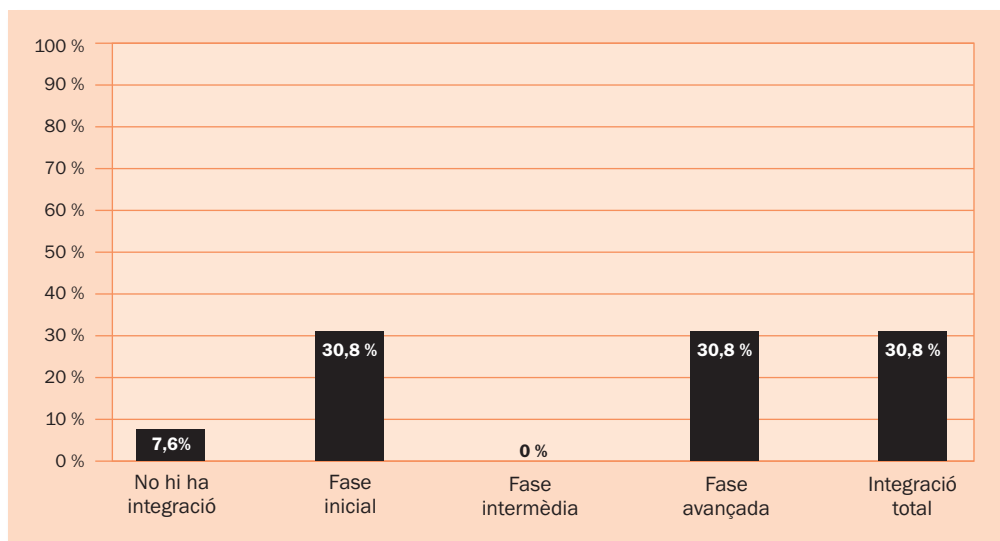
Resultats i discussió

A continuació s'indiquen i es discuteixen els resultats obtinguts en funció dels blocs indicats de l'eina utilitzada.

Gestió del ciclisme adaptat en l'àmbit nacional

En el moment de l'estudi, el 61,5 % de les federacions nacionals de ciclisme gestionaven el ciclisme adaptat al seu país (fig. 1).

El procés va ser fet durant els dos anys anteriors a l'estudi, transferint les competències des del Comitè Paralímpic Nacional i les federacions esportives de persones amb discapacitat fins a les federacions de ciclisme, internacional i nacional, respectivament. Aquest percentatge supera el facilitat per la UCI, que reflecteix només un 40 % de 52 federacions nacionals analitzades (Phillie, 2011). Una part d'aquesta diferència pot ser explicada per les característiques dels països que van accedir a participar en el nostre estudi: la major part d'ells ja havien finalitzat el procés d'integració o hi estaven immersos, a més de ser les seleccions que copen els primers llocs en el rànquing de la UCI. En tot cas, som lluny de

**Figura 2**

Fases de procés d'integració del ciclisme adaptat en les federacions nacionals de ciclisme als països enquestats

l'objectiu marcat per la UCI, pel qual el 2009 les federacions nacionals havien d'haver conclòs el procés d'integració.

No obstant això, el procés d'integració és desigual (fig. 2): la integració és total en el 30,8 % de federacions nacionals de ciclisme estudiades (Irlanda, Canadà, Gran Bretanya i Holanda); la modalitat esportiva adaptada és igual a qualsevol altra modalitat esportiva de la federació en tots els sentits; en una fase avançada d'integració es troben el 30,8 % (Brasil, Itàlia, Sud-àfrica i Austràlia); la federació uniesportiva gestiona molts aspectes de la modalitat adaptada, i ha organitzat, sola o conjuntament, algun campionat; en la fase intermèdia d'integració en què s'ha començat a treballar a favor de la integració i la federació uniesportiva ha començat a gestionar sola o conjuntament algun aspecte de la modalitat adaptada, no es troba cap dels països participants en l'estudi; en la fase inicial del procés d'integració es troben el 30,8 % dels països on hi ha hagut contactes entre les federacions multiesportives i la Federació de Ciclisme (Estats Units, França, Portugal i Dinamarca); en aquests casos s'ha començat a treballar a favor de la integració i la federació uniesportiva ha començat a gestionar sola o conjuntament algun aspecte de la modalitat adaptada; no s'ha iniciat el procés d'integració en Mèxic i la seva Federació de Ciclisme es limita a inscriure els participants en les competicions.

Destaca el fet que les discapacitats menys integrades en les federacions nacionals de ciclisme són l'auditiva (14 %) i l'intel·lectual (29 %), mentre que el ciclisme adaptat a les discapacitats de tipus visual, físic i per

paràlisi cerebral està plenament integrat en les federacions de ciclisme. Aquesta situació es deu al fet que el ciclisme adaptat a les persones amb discapacitat intel·lectual i el ciclisme per a les persones amb deficiència auditiva no són modalitats paralímpiques i en l'àmbit internacional no estan gestionades per l'IPC, sinó per les federacions internacionals corresponents: Federació Internacional d'Esports per a persones amb Discapacitat Intel·lectual (International Sports Federation for Persons with Intellectual Disability - INAS FID) i el Comitè Internacional d'Esports per a Sords (International Committee of Sports for the Deaf - CISS); aquestes no han iniciat cap procés de transferència del ciclisme i el segueixen gestionant en l'actualitat. Cal indicar que el ciclisme adaptat als esportistes amb discapacitat auditiva va formar part del programa dels últims Jocs Sordolímpics (Deaflympics Taipei, 2009). D'altra banda, de les vuit federacions nacionals de ciclisme estudiades que gestionen el ciclisme adaptat, el 50 % no van haver de modificar els estatuts o la legislació federativa per afavorir el procés, enfront d'un 37,5 % que sí que els van modificar. Un 12,5 % no va poder aportar informació fiable sobre això.

Percepció general del procés d'integració del ciclisme d'alt nivell

El procés d'integració en la federació nacional ha estat avaluat de forma molt positiva pel 87,5 % dels enquestats. Els factors més valorats són: un augment del nombre de medalles, major reconeixement social i grau de professionalització, més visibilitat, major nivell

tècnic per entrenar, adequada planificació i organització i els beneficis de competir en un entorn normalitzat. Els aspectes negatius de la integració serien: la no equiparació en suport econòmic i nivell de professionalització o la segregació de determinades discapacitats (intel·lectual i auditiva). Un 23,1 % dels enquestats no van trobar aspectes negatius en el procés. En aquest sentit, en un estudi similar fet a Itàlia (Rancilio, 2011) les majors dificultats es van trobar en la transferència dels comitès regionals i provincials, en la redacció de reglaments tècnics i en la transferència dels clubs de persones amb discapacitat.

Determinació de rols i necessitats

En aquest tercer bloc es van indicar quins altres esports estaven integrats o en procés en cadascun dels països enquestats. Els resultats van ser els següents: natació (53,8 %), rem (23,1 %), atletisme (15,4 %), tennis (15,4 %), tennis de taula (15,4 %), vela (15,4 %) i puntualment (7,6 %) tir amb arc, hípica, futbol i judo. Cal destacar que dos països (Sud-àfrica i Itàlia) estan en una fase avançada d'integració de gairebé tots els seus esports. Com s'observa, el ciclisme (69,2 %) és l'esport més integrat en els països enquestats. Referent a això, i encara que Espanya no va ser objecte d'estudi, cal destacar que la situació al nostre país respecte als processos d'integració està bastant avançada, ja que hi ha 12 modalitats esportives integrades o en procés d'integració, enfront d'una mitjana de 4,4 en la resta dels països (Jofre, 2011).

La major part dels enquestats (69,2 %) considera que al seu país s'està fent un important esforç institucional i que el Govern o el comitè paralímpic nacional estan impulsant de manera decidida els processos d'integració del ciclisme, així com de la resta d'esports; donen suport econòmic al procés i als esportistes, coordinen la transferència de competències fent reunions entre les parts i promouen la formació (congressos, fòrums, cursos, etc.).

Respecte al paper de tècnics i esportistes, un 53,8 % creu que han de participar de forma activa en el procés, un 38,5 % no va respondre i només un 7,6 % pensa que no han de ser una peça fonamental en aquest procés. El seu paper se centra en la promoció de l'esport, sobretot a les escoles, en l'assessorament en els programes de difusió, formació i gestió i en la seva presència com a representants en els consells d'administració o en les juntes de govern de la federació nacional de ciclisme.

Tots els països que han integrat el ciclisme adaptat en la federació nacional de ciclisme reben algun tipus d'ajuda per finançar programes d'integració i d'alt rendiment. Aquesta ajuda prové del comitè paralímpic nacional (Itàlia i Austràlia), de la federació nacional de ciclisme i de l'organisme governamental encarregat de l'esport (Sud-àfrica), o de tots ells (resta de països).

Encara que en el moment de l'estudi vuit federacions de ciclisme sobre 13 (61 %) eren les encarregades de gestionar el ciclisme adaptat, un 37,5 % dels enquestats creia que els ciclistes amb discapacitat no rebien el mateix tracte (mitjans tècnics i materials, d'entrenament, d'optimització, del rendiment, del seguiment de salut, etc.) que els ciclistes sense discapacitat, mentre que un 50 % va manifestar que no hi ha diferències entre ambdós col·lectius. És significatiu indicar que aquell 37,5 % que no creu en la igualtat de tracte és un percentatge similar en el 38,4 % (fig. 1) al dels països on la federació de ciclisme no gestiona el ciclisme adaptat. Finalment un 12,5 % no va aportar informació rellevant.

Aspectes clau en els processos d'integració de l'esport adaptat al país

En la *taula 2* es poden observar els aspectes més valorats en els processos d'integració: la determinació de normatives específiques, la formació de tècnics esportius de l'especialitat amb coneixements en ciclisme adaptat, l'existència d'una institució garant dels processos, major coneixement de la modalitat i suport econòmic específic. Els aspectes més valorats sobre les federacions de ciclisme són: la determinació de normatives específiques, el desenvolupament específic de plans per a la integració, el coneixement de la modalitat, estratègies de promoció esportiva i instal·lacions i equipaments accessibles.

Tots els enquestats opinen que hi ha una relació entre el procés d'integració i l'augment en el nombre de practicants a nivell d'iniciació i recreació. També influeix de manera positiva en la millora del rendiment a nivell competitiu. El 76,9 % pensa que el procés d'integració en la federació uniesportiva pot comportar millors resultats en l'àmbit internacional. Com a aportacions d'interès fetes pels enquestats en les preguntes de caràcter obert, podem destacar l'alta valoració d'aquesta eina, la novetat del procés d'integració i la necessitat de canviar la perspectiva tradicional de les federacions uniesportives en el sentit de cuidar tant l'elit com la promoció. A més a més, indiquen que és un procés que requereix

| Idealment | | | Realitat | |
|-----------|----|------------------------------------------------------------------------------|----------|----|
| % | N | Aspectes del procés d'integració valorades de 3 a 5 (escala d'1 a 5, N = 13) | N | % |
| 92 | 12 | Normativa | 11 | 85 |
| 77 | 10 | Institució garant | 8 | 62 |
| 77 | 10 | Coneixement de la modalitat | 10 | 77 |
| 77 | 10 | Suport econòmic específic | 8 | 62 |
| 54 | 7 | Establiment de comitès/comissions | 8 | 62 |
| 69 | 9 | Persones responsables | 8 | 62 |
| 54 | 7 | Representativitat de llocs de gestió | 6 | 46 |
| 69 | 9 | Desenvolupament de plans d'integració | 11 | 85 |
| 69 | 9 | Estratègies de promoció esportiva | 10 | 77 |
| 62 | 8 | Estratègies de dones amb discapacitat i grans discapacitats | 8 | 62 |
| 85 | 11 | Formació de tècnics | 9 | 69 |
| 69 | 9 | Instal·lacions i equipament | 10 | 77 |

Valorats entre 3 (d'acord) i 5 (completament d'acord) del procés d'integració, amb indicació del nombre de respostes (n = 13) i % sobre el total.

Taula 2

Valoració ideal i real dels aspectes més importants

temps i paciència, i que ha de dur-se a terme pensant en el benefici del protagonista: els esportistes.

Conclusions

A la llum del present estudi, el procés d'integració en el ciclisme adaptat d'alt nivell, com és el context d'estudi analitzat, és percebut positivament pels responsables dels equips nacionals de ciclisme adaptat, encara que la majoria de països estan lluny d'aconseguir la plena integració. Per aquest motiu, sembla necessari que el Comitè Olímpic Internacional, l'IPC i la UCI continuïn promovent els processos d'integració. Respecte de les discapacitats auditiva i intel·lectual, segons la nostra opinió, les federacions internacionals d'esports de persones amb aquest tipus de discapacitat haurien de promoure accions en favor de l'accés dels seus ciclistes a les competicions internacionals d'aquest esport. També en l'àmbit internacional, altres esports estan en situacions similars d'integració, entre els quals destaca la natació sobre la resta.

Aquest estudi presenta una limitació que convé referir: el nombre de països participants. En un principi, responen 13 sobre 40 possibles països participants, que són els països de referència en el ciclisme i 10 dels 20 primers països del medaller (taula 1). És possible que molts països no hagin volgut participar, atès que no hi ha un procés d'integració entès com a tal al país o que la persona responsable el desconeix. No obstant això, cal indicar que tots ells van ser informats directament per la responsable de paraciclisme de la UCI, per la qual cosa la seva no participació pot ser un indicatiu d'estatus actual del procés en la majoria dels països. Destaca el fet que la immensa majoria dels països que van partici-

par en l'enquesta són europeus o nord-americans, amb escassa o nul·la participació de països del centre o sud d'Amèrica, africans o d'Àsia/Oceania; aquests últims poden no haver contestat per la barrera de l'idioma, ja que el qüestionari només estava traduït a tres idiomes (espanyol, anglès i francès).

Un fet fonamental en favor dels processos d'integració és que els esportistes amb discapacitat física, visual i paràlisi cerebral els perceben com un fet positiu. I fins i tot sembla que als països objecte d'estudi els processos d'integració deriven en un augment del nombre de llicències i del rendiment esportiu. Hem de recalcar la necessitat de continuar implementant estudis d'aquest tipus que aportin informació sobre el desenvolupament del procés d'integració en els diferents esports en els àmbits nacional i internacional. L'opinió dels esportistes ha de servir de base per fonamentar les decisions de les institucions encarregades de gestionar i supervisar aquests processos. Finalment considerem necessari estendre aquest tipus d'estudis a altres esports en benefici de l'esport adaptat al nostre país.

Referències

- Deaflympics Taipei. (2009). Recuperat de <http://english.2009deaflympics.org/bin/home.php>
- González, X. (2007). Modelos internacionales de organización paralímpica: la experiencia del Comité Paralímpico Internacional. A J. O. Martínez (Ed.), *II Conferencia Internacional sobre Deporte Adaptado* (pàg. 38-39). Málaga: Fundación Andalucía Olímpica.
- International Cycling Union. (2006). *Integration of Para-cycling within National Cycling Federations*. Recuperat de <http://www.uci.ch/Modules/BUILTIN/getObject.asp?MenuId=MTI2MzI&ObjTypeCode=FILE&type=FILE&id=MzlyNjA&LangId=1>
- International Cycling Union. (2011). Para-cycling. A Autor (Ed.), *UCI Cycling Regulations*. Aigle, Switzerland.
- International Paralympic Committee. (2004). *Annual Report 2004*.

- Recuperat de http://www.paralympic.org/export/sites/default/IPC/Reference_Documents/2004_Annual_Report_web.pdf
- International Paralympic Committee. (2010). *Strategic Plan 2011-2014*. Recuperat de http://www.paralympic.org/export/sites/default/IPC/Reference_Documents/RZ_IPC_11_Strategic_brochure_single.pdf
- Jofre, A. (2011). El reto de la integración del deporte adaptado español en el deporte convencional. A J. Pérez & D. Sanz (Eds.), *Avanzando juntos hacia la integración. 1ª Conferencia Nacional de Deporte Adaptado* (pàg. 47-54). Madrid: Universidad Politécnica de Madrid.
- Landaberea, J. A. (2011). Hacia una reforma legal para la integración del deporte adaptado federado en España. A J. Pérez & D. Sanz (Eds.), *Avanzando juntos hacia la integración. 1ª Conferencia Nacional de Deporte Adaptado* (pàg. 73-77). Madrid: Universidad Politécnica de Madrid.
- Lley 10/1990, de 15 d'octubre, de l'Esport. *BOE* núm. 249, de 17 d'octubre.
- Montalvo, A. (Març, 2011). *La visión de los procesos de integración desde el Consejo Superior de Deportes*. Treball presentat a la 2ª Conferencia Nacional de Deporte Adaptado, València.
- Pérez, J., & Sanz, D. (2011). *Avanzando juntos hacia la integración. 1ª Conferencia Nacional de Deporte Adaptado*. Madrid: Universidad Politécnica de Madrid.
- Philie, C. (Març, 2011). *Model of Integration: UCI Para-Cycling*. Treball presentat a la 2.ª Conferencia Nacional de Deporte Adaptado, València.
- Rancilio, R. (Març, 2011). *The Example of the Italian Cycling Federation*. Treball presentat a la 2.ª Conferencia Nacional de Deporte Adaptado, València.
- Sagarra, M. (2011). La estructura del deporte adaptado: pasado, presente y futuro. A J. Pérez & D. Sanz (Eds.), *Avanzando juntos hacia la integración. 1.ª Conferencia Nacional de Deporte Adaptado* (pàg. 33-46). Madrid: Universidad Politécnica de Madrid.
- Sørensen, M., & Kahrs, N. (2006). Integration of disability sport in the Norwegian sport organizations: Lessons learned. *Adapted Physical Activity Quarterly*, 23(2), 184-202.
- Soto, J., Blasco, M., González, J., & Pérez, J. (Març, 2011). *Encuesta sobre los procesos de integración del ciclismo a nivel internacional*. Treball presentat a la 2.ª Conferencia Nacional de Deporte Adaptado, València.